СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 129. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 6. червня, 1927. VOL. XXXV. No. 129. Jersey City, N. J., Monday, June 6, 1927. THREE CENTS

ДРУГИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК ВИБИРАЄТЬСЯ В ДОРОГУ ДО ЕВРОПИ

ЧЕЙМБЕРЛИН ХОЧЕ ЛЕТІТИ АЖ ДО БЕРЛІНА АБО ДО РИМУ.

КЕРТИС ФІЛД, Лонг Айленд, 4. червня. — О годині 6. рано виїхав звідси моноплян Колумбія, щоби добитися без перерви до Европи. На ньому виїхав летун Кларенс Д. Чеймберлин та Чарлз Левін яко пасажир.

Вилет аероплянy заповіджено допеpва вчора вечером. Чеймберлин простудіював донесення про стан погоди над Новою Фунляндією та над Атлянтиком і зараз заявив, що він вилітає раненько. Він заповів, що з ним вилетить ще один чоловік, але не хотів сказати, хто се такий буде.

Раненько на летничім поли зібралася велика товпа народа. В 6. годині літак виїхав на поле та станув на позицію. Чеймберлин попращався зі женою та зателеграфував до Линдберга в Париж: „Жалую дуже, що не можу ждати, щоби привитати тебе з поворотом, але мені тепер случилася гарна погода й я виїзджаю".

Він сів у літак, а за ним сів Левін, котрий держав до послідної хвилі в секреті свій намір летіти. Він навіть сказав своїй жінці, що він буде тільки пробувати лету. Літак піднявся легко по сухій землі, та піднявся на воздухи. Жінка Левіна вчула радісні оклики публики, і зрозуміла, що муж полетів до Европи. Вона впала в обморок.

Коли газетярі питалися Чеймберлина, куди він думає летіти, він заявив, що як найдальше, щоби побити довжину дороги Линдберга. Куди саме полетить, рішиться на основі погоди аж над Ірляндією. Він хоче добитися до Берліна, але якби вітер був недогідний, то полетить на полудне до Риму.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ СТРАЙКУ КУШНІРІВ.

БІЙКА МЕЖИ СТРАЙКАРАМИ А ПРАЦЮЮЧИМИ РОБІТНИКАМИ.

НЮ ЙОРК, 3. червня. — Представник Американської Федерації Праці, що приїхав сюди на страйк кушнірських робітників, заявив газетярам, що страйк викликало комуністичне крило в місцевих юніях та що Федерація Праці є проти страйку.

Рівночасно представник кушнірських підприємців заявив, що страйк не має поводження, що видно з того, що роботу покинуло не більше як 250 робітників. Зате страйковий комітет каже, що на страйк вийшло вчора 2,000, а нині 3,000 робітників.

Межи радикальними робітниками, що покинули роботу, а тими, що не послухали зарядження вийти на страйк, приходить у богатьох місцях до бійки. Поліція арештувала вчора 6 людий. Обі сторони демонстрували проти себе та роздавали богато летючок.

ПЕРЕЇХАВ ЧЕРЕЗ КОНТИНЕНТ АВТОМ ЗА 80 ГОДИН.

НЮ ЙОРК, 3. червня. — Луис Милер, автомобіліст зі Сан Франциско, переїхав впоперек американської суші, зі Сан Франциско до Ню Йорку, за 80 годин. Є се найскорший час для сеї віддалі.

Сейчас по своїм приїзді він пустився назад у дорогу до Сан Франциско.

Милер колись був звісний як роверист (біциклiст). Коли постарівся, взявся за перегони на таку велику віддаль.

УРЯД НАТИСКАЄ КОНТРОЛЮ НА КАНАДІЙСЬКУ ГОРІВКУ.

ВАЩИНГТОН, 3. червня. — Ґенерал Андрус почав скріпляти урядову контролю над канадійською границею, щоби не пустити сюди канадійської горівки та наркотиків. Почином до заострень було пійманне на границі 40,000 скринок горівки за один тиждень.

АРЕШТОВАНИЙ НА ЗБОРАХ У СПРАВІ САКА Й ВАНЦЕТТІ.

НЮ ЙОРК, 3. червня. — На зборах у Коламбія Гол, у Бруклині, скликано Комітетом Оборони Сака й Ванцетті, поліція арештувала Арманда Борґі, яко безправного іміґранта.

Поліціянтів, що арештували Борґі, публика мало не побила, бо взяла їх за фашистів.

З Бостону доносять, що Ловел, президент Гарвардського університету, котрого ґубернатор Фулер іменував головою дорадного комітету для справи Сака й Ванцетті, відбув нині наради з ґубернатором Фулером у справі ведення слідства. Кажуть, що ґубернатор не збирається видати скоро своє рішення.

ПОЛІЦІЯ ЗБОРОНЯЄ ПАРАДИ ФАШИСТІВ І КЛЕНСМЕНІВ.

НЮ ЙОРК, 3. червня. — Нюйорська поліція забороняє на будуче фашистам і Кленсменам брати участь у публичних парадах та заповідає, що заборонить таксамо участь всяким другим ґрупам, які своєю присутностю викликують заколот у походах.

На думку поліційних урядників, бійка починається головно з того, що люди приходять на такі паради уніформовані. Се має провокувати їх противників.

ІТАЛІЯ ПОЧИНАЄ СТАБІЛІЗУВАТИ ЛІРУ.

РИМ, 2. червня. — Італійський міністер фінансів гр. Вольпі заповів в парляменті, що уряд вдержить тепер ліру якийсь час на тій самій висоті, а в осени розпічне акцію за піднесеннем її курсу. Він підніс і удокументував цифри буджету, що Італія фінансово підноситься. Каса має надвишку, а експорт збільшається.

ОГОНЬ НА КОРАБЛИ РЕНАВН.

ЛОНДОН, 2. червня. — На военнім кораблі Ренавн, який находиться тепер на середині Індійського океану, занялася олива і вибух пожар. Всі мусіли відступити від ратунку, бо огонь не допускав. Лишень підофіцир Джефріс дійшов до бойлера і закрив його та виратував корабель від нещастя. Він тяжко попарився, але вийшов живим. На тім кораблі находиться син англійського короля князь Йорку з жінкою.

„НАКАЗНІ" ЩЕ ГУЛЯЮТЬ.

До чого дійшла нікчемність наказних польських війтів, нехай послужить отця подія:

В селі Селиськах, пов. Бібрка, громадяне вирішили поставити на громадськім горбку памятковий хрест в честь Івана Франка. На це дало свою згоду навіть воєвідство й староство. **Не згодився тільки наказний комісар, хрунь Василь Мельник.** Він вислав на адресу пароха о. Мащака письмо, в якому **забороняє вкопувати хрест.**

Казяться „наказні" й на хресті мстяться за те, що час їх панування вже кінчиться!

ВИНАХІД ЗАСУДЖЕНОГО НА ДОСМЕРТНУ ТЮРМУ.

В Білгороді відбуває кару досмертної тюрми Іван Новак. Він зробив в тюрмі винахід, що може запобігти багато катастрофам. При допомозі цього винаходу проїзджаючі залізничим шляхом потяги самі автоматично замикають і отвирають рампи. Знатоки з міністерства залізниць розслідили той винахід, приняли його і вирішили дати Новакові змогу збудувати згаданий апарат, щоб його можна було примінити до залізниць.

ПІМСТА ЖІНКИ.

В неділю, 1. травня ц. р., цілий Перемишль був порушений страшною вісткою. Одна молода жінка, по назвиську Требальська, вбила вистрілом з револьвера торговця Александра Ляшевського. Після вбивства зголосилася вбийниця в комісаріяті поліції. У зізнаннях подала вона як причину свойого злочину пімсту за заведену любов.

РОЗСТРІЛ СЕЛЯН.

„Адеверул" повідомляє, що в селі Перлиці румунські жандарми стріляли в селян, що зібралися собі в празниковий день. Забито 10-літню дівчину. Крім того двох тяжко покалічено і двох легко. Заарештовано одного жандарма та двох „бунтівників"-селян.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В суботу, дня 29. мая, **Михайло Проняк,** добре відомий член У. Н. Союза у місті Нантикоку, Па., попращався зі своєю женою, як добрий і вірний муж, та пішов працювати в майну. Пішов раненько здоров; а в 10. годині перед полуднем вивезли його з майни так сильно побитого, що в понеділок о 7. годині рано попрощався зі світом.

Для нантиковської громади була се сумна вістка, бо покійний працював щиро для свого народа. Не було поля, на якому він не пробував підняти свій рідний нарід на висший степень розвою. При всякій нагоді покійний виступав як свідомий син України, закликуючи молодих і старих не забувати на рідний край. Він любив свою Україну не словами, але ділами. Доказом того є ті численні жертви, які він складав на ріжні народні цили.

Походив покійний зі села Острова, станиславівського повіту в Галичині, де він родився дня 5. вересня 1895. року. До Америки виїхав він дня 5. січня 1913. року, оставивши в старім краю батька, матір, сестру й братів, які ще всі жиють і досі.

Його похороном занялася родина й відділ 319. У. Н. Союза, в котрому він був до смерти членом і секретарем. У похороні, який відбувся дня 31. мая з місцевої української церкви Св. Николая, взяло участь богато громадян, які добре памятали заслуги покійного для себе й свого народа.

Теодор Бабак, прес.;
Іван Велґош, секр. від.

ВЕЧІР ЛИСЕНКА В ОДЕСІ.

Дня 3. травня ц. р. відбувся в Одесі заходами Всеукраїнського музичного Товариства ім. Леонтовича (одеської філії) святочний музичний вечір, присвяченой памяти українського композитора Миколи Віталієвича Лисенка. В програму ввійшла опера Лисенка „Ноктюрн", відспівана найкращими силами Одеси, та ціла низка Лисенкових композицій: хорових, сольових і фортепянових. Відспівано з великим успіхом „Прославний хор" із опери „Тарас Бульба". В концерті взяла участь також полтавська державна капеля співців-бандуристів, що виконали низку історичних і побутових пісень в аранжеровці пок. Лисенка.

З листа Петра Білоскурського до М. Голинського з Одеси довідуємося, що там зробила дуже пригноблюючe враження вістка про смерть Марка Черемшини. Українські культурні кола орґанізують жалібний вечір, присвячений його памяти.

АРХЕОЛЬОГІЧНІ РОЗКОПКИ НА ПОЛТАВЩИНІ.

Полтавський Держмузей почав археольогічні розкопини в районі ст. Головач на лівому березі Ворскли. Знайдено великі могильники і в них богато ріжних річей скитської доби.

БІЙКА В РУССКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

В суботу вечером перед Провідною неділею едмонтонська (Канада) російська православна церква була місцем небувалої бійки. Громада, доручивши свому пароxови Кізюнови повідомленнє виповідження місця, запросила до церкви другого священика, Івахнюка. Коли той почав вечірню, Кізюн увійшов з палицею до церкви і стягнув з Івахнюка епітрахіль, але побачивши остру поставу і спротив такій авантурі зі сторони тростісів, Кізюн почав з церкви втікати, та по дорозі здибав одного нелюбого парохіянина і почав його обкладати палицею. Бійка перенеслася на улицю з тим результатом, що Кізюна тяжко побито, а судія буде знова мати перед собою клопіт „розсуждати", хто має більше права до церкви кацапської: русскі хахли, чи русскі галіціяни.

ДЕ СОРОМ?

Збираючи анонси для українського популярного журналу „Знання" серед німецьких фірм, „Державне Видавництво України" зі столиці **Української** С. Р. Республики Харкова висилає урядові письма в... російській мові. Перед нами російський лист цьогож видавництва з 15. квітня 1927 р. до німецької фірми „Reinisches Minerallenkontor Dr. F. Kranz, Bonn-a. Rh". — Чиж дивно, що Німці й досі не відріжняють Українців від Москалів?

ГОЛОД НА ВЕРХОВИНІ.

Страшний передновок дошкулює всім українським селянам, та найважче приходиться їм на Підкарпатті і Закарпатті під Ч. С. Р. Голод прибрав там останніми часами жахливі розміри. Навіть найбогатші господарі не мають хліба, бідніщі не виділи його ще від грудня. Сухі дикі яблока і грушки є там майже одинокою поживою. Наслідком цих злиднів лютують всякі хвороби, зокрема тзв. голодовий тиф забирає щодня багато жертв, а помочі нізвідки ніякої. Такий то нинішний господарський стан нашого селянства під пануванням Польщі і Чехословаччини.

„ДЕКАДЕНТСЬКІ ХУЛІҐАНИ".

У Києві викрито російську орґанізацію, що називала себе „Асоціяцією декадентських хуліґанів". Орґанізація складася з ґрупи російської молодіжи з інтеліґенції, мала свою програму і статут, відбувала нелеґальні збори, вербувала нових членів. Основною засадою „декадентських хуліґанів є — „всеобщее отрицание"...

„ТЩЕЦЕГО МАЯ" У ЛЬВОВІ.

3-тий травень у Львові пройшов знову під знаком офіційної паради з музиками та військом при нечисленній участи навіть польського населення Львова. По наказу польської шкільної влади мусіли взяти участь у святі також українські жидівські та німецькі школи. Свято випало на загал мляво, мимо форсовної підготовки, що велася від кількох тижнів.

ЛИНДБЕРҐ В ДОРОЗІ ДО АМЕРИКИ

ВЕРНУВ З ЛОНДОНУ, ЩОБИ ПОПРАЩАТИСЯ З ПАРИЖЕМ. ЖАЛУЄ, ЩО МУСИТЬ ТАК СКОРО ОПУСКАТИ ЕВРОПУ.

ПАРИЖ, 3. червня. — Капітан Чарлс Линдберґ вернув з гостини в Лондоні до Франції. На летунськім поли в Ле Бурже ждало на него богато ентузіястів цілими годинами, бо ніхто не знав години його прибуття. Линдберґ прилетів на англійськім военнім аеропляні, якого конструкція дуже йому подобалася.

З Парижа виїде в суботу до Шербурґа, де на него жде кружляк Мемфіс, на якім відїде до Америки.

Линдберґ заповів, що відїзджає до Америки, бо так наказує йому висша рація, але рад би побути в Европі кілька місяців. Але він певний того, що в короткім часі він назад туди поверне.

ПЕКИН ПЕРЕД УПАДКОМ.

ЧЕНҐ ТСО ЛИН, КОМАНДАНТ МІСТА, ЦОФАЄТЬСЯ В СТОРОНУ МУКДЕНУ.

ПЕКИН, 4. червня. — Столиця колишніх цісарів і мандаринів в неспокою. Всюди на вулицях рух. Один питає другого, що то буде. Але ніхто не знає, що відповісти. Говорять про переворот, про новий уряд, про відворот Ченґ Тсо Лина, але певного ніхто нічого не подає.

Стає певним тільки те, що північна армія розбита і не може опертися армії полудневій. Маршал Ченґ Тсо Лин мусить вицофати свої сили в сторону Мукдена, на 400 миль від Пекину. Тільки той відворот певний, бо дорога необсаджена ворогами.

Команду над Пекином перебере або ґенерал Фенґ або Ву. Сам ґенерал Ченґ Кай Шек хоче перенести властиву столицю до Нанкінґ, а з Пекину зробити це, що зробили большевики з Ленінграду.

ЛОНДОНСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРАЩАЮТЬ СОВІТСЬКУ МІСІЮ.

СПІВАЮТЬ ІНТЕРНАЦІОНАЛ, ПРАЩАЮЧИ НА СТАЦІЇ РОЗЕНҐОЛЬЦА І ДРУГИХ.

ЛОНДОН, 3. червня. — Кількасот комуністів зібралося на стації Вікторія, щоби попращати совітського представника Розенґольца і других, що вертають до Москви через Остенду і Берлін. А відїзджають на підставі зарядження англійського міністерства справ закордонних.

Комуністи співали Інтернаціонал і Червоний Прапор. На стації можна було бачити ще Гендерсона і Саклятляву.

Протидемонстрацію поліція розігнала. Якийсь тільки сліпий чоловік кричав проти большевиків зазначуючи, що це вони його осліпили. Поза тим всьо перейшло спокійно. Місія відїхала до Берліна, де возьме участь в совітськім банкеті.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОСОЛ КРИТИКУЄ АНҐЛІЮ.

ДР. ГАВЕЛ ХВАЛИТЬ ЄГИПЕТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО І ПАРЛЯМЕНТ.

КАЇРО, 3. червня. — В готели Континенталь зібралися найвизначніщі представники Єгипту, щоби попращати американського посла д-ра Мортона Гавела перед його відїздом до Америки. Виголошені в честь Гавела промови вказують на те, що др. Гавел тішився серед населення надзвичайною популярністю.

Сензацією була одначе промова самого посла Гавела, який скритикував досить сильно поведенне Британії та дав признанне египетському парляментови за його коректне поступованне.

В спеціяльнім інтервю др. Гавел підніс, що вінносини між Єгиптом а Америкою є тепер такі сердечні як ніколи. Він назвав Заглюля Пашу великим державним мужем та додав, що тертя між Анґлією а Єгиптом мають головно комерційну підставу.

ЧЕМБЕРЛЕЙН В АВТОМОБІЛЕВІМ ВИПАДКУ.

ЛОНДОН, 3. червня. — Австен Чемберлейн, британський міністер заграничних справ вертав о півночи з балю до дому. Автомобіль, яким їхав вдарив так сильно в обеліск, що розбився на місци а сам він вилетів на дорогу .Впав одначе так щасливо, що не відніс дуже тяжкого ушкодження. Відвезено його до шпиталю і там перевязано рани. Звідси відїхав він до дому заявляючи, що всьо є ол райт.

ҐЕЛІКОПТЕР — НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ ВИНАХІД.

БЕРЛІН, 3. червня. — Німецький інжинер Енґельберт Зашка виготовив новий рід аеропляну, який може стояти у воздусі на однім місци і не рухатися. При помочи цего винаходу буде можна у воздусі в кождім місці висаджувати пасажирів, або спускати їх на землю. Те саме можна робити з товарами, почтою і т. п. Перші проби були вповні вдатні, але пробовано малим апаратом, який не міг високо піднятися. Винахідчик каже, що його аероплян є далеко дешевшим від дотеперішних.

КРИТИКУЄ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕТЕКТИВІВ.

ЛОНДОН, 3. червня. — На зібранню детективів говорив др. Пап про американських і анґлійських детективів, називаючи американських слабо інтеліґентними.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРАВО ПИКЕТОВАННЯ

Висший апеляційний суд стейту Ню Йорк видав недавно ріщенне, яке дає новий причинок до вияснення права про відносини межи робітниками а підприємцями.

Ходило тут о суперечку межи властителями одної реставрації а юнією реставраційних послугачів і послугачок. Юнія хотіла зорґонізувати „вейтрів" сеї реставрації. В сій цили її представники зайшли в реставрацію та стали намовляти робітників до приступлення до юнії. Властитель противився приходови аґітаторів, але вони його не слухали. Аґітатори дадали свиставкою сиґнал, коли робітники мають перестати працювати, і деякі робітники справді покидали працю.

Властитель реставрації подав справу в суд, домагаючися судової заборони проти аґітаторів, щоби вони не входили до його реставрації, не переконували його робітників та не ставили перед його реставрацією пикет, коли її робітники не вийшли на страйк. Суд першої інстанції не захотів дати такої заборони. Властитель зарекурсував, і висший суд дав заборону. Тепер юнія зарекурсувала, і ось тепер апеляційний суд стейту звалив заборону, надану висшим судом, та признав рацію юнії та низчому судови.

При тій нагоді суд заявляє, яке право обовязує в таких случаях.

Властителі підприємств і робітники стоять проти себе на рівні. Робітникам вільно орґанізуватися, щоби підносити заплату та поправляти працю, і підприємцям вільно орґанізуватися, щоби збивати заплату. Підприємці мають право намовляти робітників проти юнії, а робітничі юнії мають право намовляти робітників, щоби вони приступали до юнії. Однак, намовлюванне одних і других має відбуватися мирно й спокійно: ні одним ні другим не вільно вживати насильства, погроз, явних або скритих.

Щоби захоронити одну або другу сторону перед загрозою шкоди з неправного поступовання другої сторони, суд може видати судову заборону („інджанкшен"). Суд видає таку заборону, коли одна сторона нарушує права другої. Де такого нарушення нема, там не можна видати „інджанкшена".

Робітники мають право намовляти робітників приступати до юнії. Через те їм вільно се робити навіть на землі підприємця. В тій цілі їм вільно ставити навіть пикети перед його підприємством, хоча робітники підприємства не страйкують. Як вони не роблять нічого таког, що закон зброняє, суд не може їм заказувати мирного орґанізовання робітників до юнії, яка бореться за поліпшенне їх долі.

До Урядників і Членів Українського Народного Союза в Америці.

Дорогі Родимці, Члени і Урядники!

Зі всего того, що було сказано в справі Сиротинця-Захисту Українського Народного Союза в ріжних відозвах, циркулярах, звітах у Свободі і т. п., Ви мали нагоду пізнати пляни і працю Комітету Сиротинця-Захисту в справі збудовання потрібного Захисту для сиріток і немічних старших членів при У. Н. Союзі. Ви мали нагоду читати в Свободі опінію членів і відділів У. Н. Союза під заголовком „Як будуємо Сиротинець". А тепер маєте ще нагоду читати протокол річного засідання Головного Уряду У. Н. Союза, який друкувався недавно в Свободі, з якого переконаєтеся, що Комітет Сиротинця старається робити все можливе, щоби бажання і мрії наших членів і урядників здійснилися в як найкоротшому часі; щоби збудувати могучу інституцію при У. Н. Союзі тут на еміґрації. Однак є важна перешкода в нашій праці, якої Комітет сам не всилі усунути, іменно брак потрібних 100 тисяч долярів на початок цеї будови. Перешкоду цю можуть усунути лише члени, урядники і відділи У. Н. Союза в Америці, а ніхто инший. Многі з Вас зложили вже щирі жертви, однак не всі, і те, що зложили, є за мало. Щоби почати дійсну будову, треба, щоби кождий дав жертву на ціль Сиротинця-Захисту. З однодолярових жертв не можна зібрати в короткому часі 100 тисяч долярів. Та якби хоть кождий член дав і одного доляра до року, то і це дотепер зробилоби около 50 тисяч долярів; однак, на жаль, не всі члени сповнили доси свій обовязок. Це однак Комітету не зражає в дальшій його праці, яку на него вложив Головний Уряд і Головна Конвенція У. Н. Союза. „Лучше пізно як ніколи" — каже народна пословиця. Початок зроблено гарний, тому всі ті, що дотепер ще жертв не зложили, нехай це зроблять зараз. Члени, урядники і відділи, які можуть дати більшу жертву, нехай це зроблять в як найкоротшому часі. Збираннем жертв повинні занятися, як і доси, місцеві урядники відділів У. Н. Союза, на мітінґах і поза мітінґами. Коли Ви дасьте свою поміч і співпрацю Комітетови так, що фонд будови буде виносити яких 65 тисяч долярів, тоді Комітет зможе пошукати, ще сего літа, місце під будову; виготовить точний плян будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза і це все предложить Головному Урядови У. Н. Союза під обраду й одобренне на слідуючім річнім засіданню, а опісля дасть членам під загальне голосованне по відділах У. Н. Союза. Це все може статися лише тоді, як члени, урядники і відділи У. Н. Союза возьмуться щиро до спільної праці, разом з Комітетом Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. В тій цили Комітет заряджує слідуюче:

1) Щоби кождий відділ перевів у себе негайно збірку жертв між членами і їх приятелями. Зібрані жертви проситься прислати до Головної Канцелярії У. Н. Союза. Збиранне жертв належить постійно продовжати.

2) Щоби в кождій місцевости відділ або відділи У. Н. Союза устроїли спільно якесь підприємство, як: баль, пікнік, представлення і т. п., з чого дохід має бути призначений на Сиротинець У. Н. Союза і присланий до Комітету Сиротинця У. Н. С.

3) Щоби кождий, хто може дати на Сиротинець більшу жертву, зробив це в як найкоротшому часі.

Для улекшення справи дрібних збірок підчас мітінґів чи забав Комітет вишле сего місяця до кождого відділу відповідну скількість пушок з інформаціями.

Для приготовання і відограння представлення на річ Сиротинця Комітет приготовляє дво-актову драму „Сироти", яку вкоротці вишлеться кождому відділови У. Н. Союза для переглянення і ужитку.

Просимо подавати свої пляни й опінії Комітетови в справі збирання жертв і будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, щоби Комітет мав точний погляд на цю справу від усіх членів, урядників і відділів У. Н. Союза з ріжних закутин Америки. Дайте свої пляни, як би можна скорше призбирати на початок сто тисяч-доляровий фонд будови Сиротинця. Коли Вам потреба яких інформацій чи порад в справі Сиротинця, пишіть до Комітету. Працюймо разом спільно, члени, урядники і Комітет, а тоді зможемо осягнути нашу ціль і бажання ще в сім році, і зачати дійсну будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. „Все вперед всі враз!"

Остаємо з належним поважаннєм,

КОМІТЕТ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА:

Михайло Угорчак, предс.; **Анна Стадник,** містопредс.; **Омелян Ревюк,** секретар; **Семен Ядловський,** член; **Григорій Пипюк,** член.

Jersey City, N. J., June 1, 1927.

ПРАВДИВЕ ОБЛИЧЧА ПОЛЬСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

(З нагоди виборів до сельських та міських рад у Галичині).

Минає вже пятнайцять років, як населення Галичини вибирало свої органи самоврядовання. Воєнне лихоліття, а потім польське „успокоєння" окупованих українських земель затягнули справу з вибором цих важних громадських органів. За пятнайцять років багато змінилося обставин і людей. Зі старших членів рад та органів влади, вибраних народом, мало вже хто лишився, а на їх місце польська влада попризначала своїх посіпак та прислужників. Не звязані інтересами з місцевим населенням, часом зовсім чужі йому, вони служили „на славу польській державі", а собі „на користь".

Господарили народним добром так, що вкрили себе на увесь світ славою найбільше злодійської адміністрації. Марнотравство, крадіж, примусове „жертвуванне" українського громадського добра на польські католицькі косцюлки і другі польські культурні, релігійні та инші установи; перемінювання українських шкіл на польські шляхом фальшування голосовання; занедбуванне найсущнійших потреб громад; податкові шахрайства, тощо, — ось це ті шляхи, якими урядують польські комісари та „війти" в українських селах.

Те саме твориться і в міських громадах.

Нарешті польська влада росписала вибори до громадських рад. Але нова „демократична" держава нічого кращого не могла придумати, як переводити вибори на основі старого австрійського закону, якому вже більше шістьдесяти років. Краї й народи пережили великі подїї, довгі часи, в яких вже деякі держави упали, даючи місце новим, майже всі держави перевели ріжні реформи, змодернізували виборчі ординації. Навіть віковічна турецька деспотія перемінилася в нову модерну республику з відповідними до нового часу виборчими ординаціями, а самохвальна, самолюбна польська „демократія" нічого иншого не може придумати, як воскресити закон, складений старими австрійськими бюрократами.

Цивілізовані держави переходять до рівноправности у виборах громадян. Теорія і практика життя давно вже закинули стару байку бюрократів, що громадськими й державними справами може рядити лише людина, що має добра й достатки. Але Поляки витягли на світ божий трухляву стару виборчу ординацію. Очевидно не для інтересів населення, а для своєї окупаційної політики.

До того уже надходять в краю відомости, що списи виборців шахрують ще більше, як то робили Поляки в часи небіжки Австрії. Словом „виборча" польська машина почала працювати, як належиться фальсіфікаторам кожної громадської думки та окупантам чужих земель.

Підживлено також добре ріжних хлібоїдів, ріжних отвертих і скритих хрунів. Угодовці почали свою аґітацію за вибором людей, що будуть „опікуватися" інтересами виборців та скріпляти польську державу на українських землях. Адміністративна машина утисків, залякування, арештів, не внесення у виборчі списки, або записання в инші курії, — іде в Галичині вже повним ходом. Можна сподіватися, що на цьому полі Поляки дійсно покажуть себе такими здібними, що їм мігби позавидувати навіть російський бюрократ Столипін. Дійсно трудно знайти таких майстрів до замилювання другим очий, як Поляки.

Всеж на цьому безрадістному тлі польських передвиборчих, а потім і виборчих махінацій, треба підкреслити відрадне явище, що всі свідомі українські національні групи припинили між собою сварку в справі виборчій та витворюють один національний фронт.

Які вибори не були би, якби їх не фальшували, але постава до них всього свідомого українства єдиним національним фронтом може принести рішучі позитивні наслідки. Декуди пощастить нарешті позбавитися від ріжних польських „комісарчуків", що нищать українські громади матеріяльно й морально. Добре зорґанізований український національний виборчий фронт безперечно до певної міри спаралїжує польські махінації. Але для цього нашим братам в краю доведеться прикласти багато сили й праці.

Коли на селах ми ще можемо дещо вирвати з ціпких польських пазурів по народних громадах, то в міських і в містечкових громадах самі Українці мало що зроблять. Доведеться тут шукати собі спільників для утворення протипольського виборчого фронту. Такими спільниками можуть бути Жиди, які подекуди являються одною з більших груп між всіма виборчими групами. Порозуміння з Жидами залежить не стільки від Українців, як від самих Жидів. Коли вони освідомлять собі справу, що дійсним правним господарем на землях українських в Галичині є Українці, які згодом таки виберуться з польських обіймів, то Жиди підуть з нами. Коли ж вони будуть не далекозорими, та захочуть вислужитися тимчасовому панови на українських землях, то звичайно вони не підтримають Українців. Тоді при виборах до міських рад увійдуть Поляки. Тоді далі піде славна польська господарка, що в містах відай болючійше дошкулює Жидам. Захоплення Поляками управи по містах буде значити дальшу їх сваволю. Від їх „уржендовання" буде в міського населення шкіра тріщати від ріжних злодійств, шахрайств, крадіжи та всяких безправств зборів на потреби „міста".

Наступаючі вибори в Галичині покажуть своїми вислідами, на скільки наше населенне там зорґанізоване національно до опору польським зайдам. Спільним фронтом, енерґією, активністю навіть при таких специфічних умовах виборів, які створила Польща на наших землях, можна до певної міри знищити її пляни і показати „польське" обличча Галичини. Можна сподіватися, що в неодному наші брати таки переможуть польські шахрайства.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Ю. Г., Шикаго, Іл. — З того, що мішаєте наш часопис з гетьманським органом і місцевим священиком виходить, що на справі не визнаєтеся. Йдіть туди, куди наказує Вам Ваша совість.

Д. Г-ий, Фениксфія, Па. — Вашого заклику в тій справі допомоги канадійським безробітним виселенцям не можемо помістити. Ми не поручаємо ніякої збірки на приватні руки, бо нема ніякої громадської контролі. Що в Канаді безробіттє, це відома справа; в Америці рівнож богато наших людей не має роботи.

Г. П., Деслодж, Мо. — Анонімних дописей не поміщуємо.

М. С., Ню Йорк. — Відозва в справі допомоги іміґрантам на Кубі не буде поміщена. Таку акцію ми вели і через незгодини в самім комітеті на Кубі ми її припинили.

Кромвел після обіду виїздив до міста. Безчисленна товпа народу вийшла проти великого вожда і тиснулася звідусіль, щоби побачити його. Кромвел сказав сухо: „Чи вас було би менше, колиб так мене вели на шибеницю?"

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(18)

— Він як піде на гиляку, то тільки на мій приказ, — Хмельницький відповів. — То мій хлоп!... Се одно. Друге, я тепер ще в службі коронного гетьмана, він зі мною. Отже й він в службі. Трете, він в тім селі з ніким не балакав. Я весь час їхав побіч него, отже був би бачив і чув.

— То за щож ви його били?

— Я бив його, бо то мій хлоп. Мені вільно його бити, хоч би ви не знали, хоч би він сам не знав, за що. Мого хлопа вільно мені бити, хоч би я сам не знав, защо бю його. Случайно склалось так, що тепер я сам знаю і він знає, за що я на його спині поломив пуджівно. Се за те, що він у Львові мав задовгий язик.

— То хтож перестеріг село?

— Може люди пронюхали напасть. Хлопи деколи мають добрий нюх.

— З вами був також чура. Де він?

— Правда, що його нема! — Хмельницький сказав озираючися, будь то би здивований. — Ще заки ми доїхали до села, він пігнав вперед. З тої хвилі я його не бачив. Ще у Львові казав мені, що по дорозі поступить до якогось свого родича. Може той його родич в тім селі? Як так, то се він перестеріг село. Перестеріг, може й мимохіть. Як він сказав, що їхав з військом і випередив його, щоби відвідати родича, то той родич вже знав, чим то пахне. Заалярмував село і двір, отже люди приготовилися на ваш прихід і спасли свою працю. Як чура надїде, то скаже нам, як то було.

Коли Хмельницький балакав з ротмістром, Гринь обережно й поза плечі свого пана вертав до свого воза. Ротмістр бачив, як він зпідлобя глядів на Хмельницького; як біснувато, жадобою пімсти горіли його очи. Бачучи се, ротмістр не сумнівався, що Хмельницький зробив собі з него смертельного й непримиримого ворога.

— Сей візник мабуть з козаків, — ротмістр подумав. — Козак такої обиди не простить. Треба написати Чаплінському, що як хоче успішно Хмельницького підглядати, то повинен звернутися до сего візника.

— Я, пане сотнику, не можу позволити, щоби ті, що їдуть з нами, відставали від війска хоч би на часок, — ротмістр промовив до Хмельницького. — Ваш чура вже наробив біди. Як хочете далі з нами їхати, а гадаю, що мусите, бо такий приказ гетьмана, то не висувайтеся дуже вперед, ані не лишайтеся дуже позаду. Ваш Гриць нехай іде позаду з моїм треном.

— Ти чув, Гриню? — Хмельницький гукнув у сторону візника.

— Таж мені вуха не позакладало! — Гринь відгукнувся злісно, не підводячи очий.

Ротмістр і Хмельницький поїхали вперед. Рота йшла за ними. Гринь з возом стояв край дороги. Аж рота пройшла і надїхав трен, Гринь потяг за треном. Сотник і ротмістр їхали поруч себе і балакали про се і те. Аж коли далеко перед ними над верховіттем дерев заяснів у сонци позолочений хрест, ротмістр спинив коня.

— То церква, — сказав. — Село дуже богате. Буде чим запастися. Ніхто не перестеріг і я наскочу чвалом. Шляхта не прийде селу з помочию, бо двір далеко від села праворуч, ще й відгороджений багном.

Сурма заграла і рота під проводом ротмістра як вихор полетіла вперед. Хмельницький чвалав за нею. Нараз рота, неначе в землю вросла. Ротмістр кляв усіма чортами, шляками і холерами. Хмельницький підїхав вперед і розсміявся. Перед ротою стояли по обох боках дороги два відділи по чотири ряди двірських гайдуків з готовими до стрілу, до роти зверненими мушкетами. По середині дороги, в прогалині між гайдуками стояли дві гармати, при них пушкарі з запаленими льонтами. За гарматами на кони старий, сивий шляхтич, за шляхтичем хлопи з сокирами, ціпами, косами.

— Се що за напасть?! — ротмістр крикнув до шляхтича.

— Се ніяка напасть, — шляхтич відповів. — Ми, вибачайте, у себе дома.

— То чогож ви королівському війску загородили дорогу мушкетами і гарматами?

— Ми тільки так собі, щоби від напасти не пропасти.

— Від якої напасти? Де та напасть?

— Сороки-ворони переказали мені, що на моє село йде рота королівського війска. Я не нинішний, отже знаю, що королівський жовнір все голодний, бо жолду не дістає. Не дістає, як сам ротмістр тих гроший не дістане. Буває й так, що ротмістр гроші сховає собі. Сяк чи так, жовнір їсти мусить, а випити хоче, бере собі жолд з хлопа, деколи й з пана.

— Жовніри не йдуть самі, — ротмістр відповів гордо — я йду з ними! Я караю всяке своєвільство. Ваше село і ви самі можете бути супокійні.

— Береженого Бог береже. Ріжні бувають ротмістри. Я вас не знаю. Не знаю, який ви. Всеж таки мені бачиться, що й ваш жовнір жолду не дістає, та що ви самі не хочете, щоби він вмер з голоду. Отже...

— Се безличність! — ротмістр крикнув. — Вступіться і пропустіть нас, бо прикажу вдарити на вас.

— Як тільки рушитеся без мого дозволу, — шляхтич відповів супокійно — то мої люди випалять з мушкетів і з гармат. Гармати наряджені картачами.

Ротмістр зміркував, що в сім селі вже не поживиться, отже хотів лиш виторгувати прохід.

— Як ви не хочете вступитися, ні пропустити нас, то якжеж ми зайдемо до Бродів? — ротмістр спитав. — Нам туди дорога.

— Я пропущу вас, але не цілу роту нараз. Пропущу по пять. Як перших пять буде далеко за селом по тім його боці, пропущу других пять. Вас і ваш трен на самім кінци.

— Нехай так. Але я гетьманови розкажу про сей напад!

— Село моє! — шляхтич гукнув. — Як схочу, то й гетьмана і самого короля не впущу і не пропущу!

Рад не рад ротмістр приказав пятьом жовнірам відійти. За ними пішло пару гайдуків. Коли гайдуки вернули і сказали, що жовніри вже далеко поза вартою поставленою на другім кінци села, відійшло других пять жовнірів. Так пройшла ціла рота. На сам кінець пішов трен з ротмістром і з Хмельницьким. За ними ступали всі оборонці села. Завернули, коли рота вже була пару верств за селом.

— Що я моїй голоті дам їсти? — з таким питаннем ротмістр звернувся до Хмельницького. Як в дальших селах буде таксамо, то рота не доїде жива до Бродів. І для коний не маю нічого. Але коні, то байка. Впущу будь де в збіже, попасуть. Людий не вижену на пашу.

— Чомуж ви нічого не взяли на дорогу? Нащож тягаєтеся з возами?

— Вози маю не на те, щоби з хати вивозити, але на те, щоби щось до хати привезти. Від Перемишля до Львова йшло дуже добре. Ніхто не думав боронитися. Вози були повні. Але у Львові мої люди зїли з половину вантажу, решту я продав. Як би я був знав, що між Львовом і Бродами люди такі обережні, або що хтось перестерігає їх, то я був би між Перемишлем і Львовом забрав від хлопів ще пару возів, та навантажив їх хлопським добром. Деж я міг подумати, що на захід від Львова инший народ, на схід инший! Мушу подивитися, чи в возах бодай дещо не лишилося.

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

—o—

УКРАЇНСЬКА МАТИ.

Недавно Свобода, у своїй передовици, звернула увагу нашій жіночій інтелігенції на іміграції зовсім слушну увагу, що вона не бере участи в життю нашого народу. При тій нагоді навела вона пару слів зазиву пані О. Кисілевської до інтелігентних жінок в старім краю.

Пані Кисілевська є редакторкою Жіночої Долі, єдиного часопису для селянок в старім краю. Вона в своїй дописі до Діла скаржиться, що коли наша селянка будиться зі сну і береться до праці на народній ниві, то інтелігентна жінка далі спить блаженним сном неробства і байдужности.

Свобода слушно підносить, що це саме діється і тут на іміграції. Вправді загал наш нарешті учунявся і побачив страшну пропасть і потол, як наше молоде поколінне потопає в чужім мори, і шукає з тої погибелі виходу в українській школі.

Однак наш нарід забуває на одно, на найважнійше заборolo проти винародовлювання, а то про українську матір. Мати є найважнійший чинник в життю кождого народу. Мати не тільки дає життя народови, але мати є найбільшою і першою учителькою свого народу. Мати не тільки кормить тіло дитини, але вона дає дитині душевний корм. Вона перша учить його рідного слова; вона вказує дитині дорогу, по якій тота опісля прямує ціле своє життя. Свідома мати виплекає і свідоме поколінне. Кождий свідомий нарід має і свідому матір. І як довго ми звати будем наші матері **„совами"**, так довго ми будемо носити ярмо неволі на своїй шиї.

Освідомім матір, а вона освідомить нарід.

Пані Кисілевська каже в своїй дописі, що наша селянка будиться. Цю відрадну прояву наш нарід має головно завдячити Жіночій Долі, єдиному часопису для селянства взагалі, і пані Кисілевській, яка не тільки через часопис будить нашу селянку, але особисто переїзджає здовж і поперек нашу землю і особисто пукає до селянських вікон та кличе їх: „Вставайте!"

Як довідуємося, п. О. Кисілевська не хоче перестати на часописі для селянок, але задумує видавати популярні книжочки для селянок і селян взагалі. На перепоні сему великому ділу стоїть на разі брак гроша. Тому я отсею дорогою відзиваюся до нашої іміграції: Передплачуйте Жіночу Долю і складайте гріш на пресовий фонд! Наша будучність в селянській матері!

Др. Володимир Сіменович.

—o—

ЩЕ ПРО ВЖИВАННЯ СТРІЛЕЦЬКОГО ІМЕНИ.

Свого часу заговорив я в часописи Свободі в справі вживання стрілецького імени. В. Нагайло відгукнувся на мою допись і я змушений ще раз порушити цю справу.

Моя допись була звернена в першій мірі до тих, що в Українській Армії не були взагалі, отже цілком слушно не мають права вживати стрілецького імени.

Дальше я зазначив, що тут в Америці є стрілецька організація, якої членом повинен стати кождий бувший член Української Армії. Хто не є членом тої організації і не подав причини, чому до неї не належить, не повинен уживати стрілецького імени (що він не має права уживати його, цего я не сказав).

Коли бувший стрілець хоче на дальше уживати стрілецького імени, коли він хоче, щоб те імя було імпонуючим — він мусить бути свідомий цего, що на нім тяжать надальше обовязки борця за волю українського народу. Кождий бувший член У. А. знає дуже добре, що в нас була мобілізація, однак демобілізації не було. Наші змагання не увінчалися успіхом.

Наш ідеал — самостійна українська держава — це осягнений, значить ми все ще є стрільцями, котрі кождої хвилі повинні бути готові до поновної боротьби за свій ідеал.

Коли отже бувші члени Української Армії зорганізувались в Стрілецьку Громаду в цїли продовжування визвольних змагань, і поставили собі такі завдання як: поміч інвалідам У. А., збереження традиції У. А. і плекання державної ідеї — то чому ж ті, що покликаються на кров і рани, не стають в ряди тої організації?

Що організація вимагає свідків, це річ зовсім зрозуміла. Організація хоче мати за членів тільки дійсних стрільців, а не самозванців. Дійсному стрільцеви подати двох свідків, не є тяжко. Ніхто з нас, будучи в Армії, не повнив служби одинцем, тільки в певній військовій частині, отже свідків ніколи не бракне. Тимбільше, що Стрілецькій Організації це не робить ріжниці, де ті свідки находяться — в Америці чи в Европі, чи хоч би в Азії або й Африці. Стрілецька Громада є аполітична і не бере під увагу релігійних переконань. Отже, коли хтось з бувших членів У. А. каже, що він з певних причин не є або не може бути членом Стр. Громади, то хіба він думає, що всі свої обовязки вже сповнив; тепер не має нічого до роботи, тільки підписуватися чи звати себе стрільцем.

Покликатися на рани і кров не є вдачею дійсного стрільця. Ми ріками проливали кров, гинули міліонами цілими за Москву, Відень, Варшаву, Букарешт і ніхто тепер навіть не згадає про це. Коли довелось поборотись за свою власну шкіру, коли ми втратили кільдесять тисяч людий — вже на кождім кроці вказуємо на свої рани. Чи не краще взятись зорганізовано до праці і довести почате діло до кінця?

От хоч би тепер. В Америці почалась праця над зібранням фондів на будову дому інвалідам У. А. Як легко можнаб було перевести ту працю, як би в нас була сильна Стр. Організація. Хто краще може співчувати тим нещасливцям, як не ми, їх товариші по зброї? Ми, що ділили з ними долю і недолю? Якби так всі був. стрільці, що находяться тепер в Америці, взялися зорганізовано до праці, якби ми дали українському громадянству примір гідний наслідування, то я певний, що до року інваліди малиб належитий захист. Вони певно не валялибся під плотами на втіху ворогам а на сором українському народови. Отже не кілька крапель крови, не рани, але зорганізована, інтензивна праця, доведена до успішного кінця, дасть нам право уживання стрілецького імени.

Тим, що не стають в ряди Стрілецької Організації, тим, що відтягаються від праці над здійсненням стрілецьких ідей — я ще раз кажу, що вони не повинні уживати стрілецького імени. Стрілець є той, хто кождої хвилі готов віддати все: майно, здоровля а навіть саме життя за наш найвисший народний ідеал — за Самостійну Українську Державу.

В. Петрусик,
член Стр. Громади.

—o—

ДО ДЕЛЕҐАТІВ І ПРО ДЕЛЕҐАТІВ.

Вже то нераз в нас так бувало, що виберуть на конгрес чи які другі великі наради з громади представника, а він сердега на конгрес поїде, вислухає промов і резолюцій, а потім вертає до громади, здає звіт оттак біг пес через овес, тай кінчить на тім всю свою діяльність.

Ось таке і вийшло з великим числом делеґатів на церковно-народний конґрес в Филаделфії. Я не бачу того руху, який повинні були викликати ті делеґати, що були свідками того підйому, що панував на конґресі в Филаделфії, коли ухвалювали з запалом резолюції. А чи не обовязком делеґатів було освідомлювати нарід по своїх громадах, про зміст тих резолюцій, про те, що вже крайна пора дістати народній маєток в свої руки? Тут ходить о добро народне. Доки не будемо мати майна в своїх руках, доти будуть нам їздити по головах всілякі ляцькі прислужники. Та робота нележить до громад. Кожда з них повинна сама про себе подбати, а делеґати повинні вести провід в тій акції.

Іван Ю. Фірка,
Геркимер, Н. Й.

—o—

НЕ РОБІМ З МУХИ ВОЛА.

Я бачу, що деякі люди на добре затрівожилися тим письмом, що його вислав папський делеґат з Вашинґтону до тих священиків, що станули по стороні народа. А я думаю, що це не така важна подія, щоби нею аж так дуже клопотатися.

Священики поробили богато тактичних похибок, бо хотіли держатися законности, а поступали проти закона. Одно з другим годі було погодити. Через те попали тепер в таку колізію, яка поставила їх в дуже скрутне положенне. Але тільки їх, але не саму справу. Бо чи священики підпишуть чи ні, боротьба не устане, а навпаки вона прибере конкретніщі форми. Вона не буде сильна на словах, але в наслідках буде, на мою думку, далеко більше видатна.

Бо скажім, що священики підпишуть, що, як зачуваю, дійсно станеться. То щож таке зискав на тім еп. Богачевський? Має в руках мертвий підпис, вимушений силою, але не має серця ні душі ні від одного з підписаних. Цілком певно ненависть до епископа ще тільки зросте. Бож коли підпишуть священики то тільки через те, що вони в великій більшости вже старі і немічні, що їм не стає сил до тої боротьби, яка їх жде, коли їх епископ суспендує і викляне з церкви. Вони підпишуть тому, що нарід наш ще не всюди належито приготований до тої боротьби, яку треба би тепер почати, коли треба би може і зречися церковних прапертів, що в руках епископа. Так принаймні толкують собі ту справу в Ню Йорку.

Нарід знова, бачучи, як епископ чужим бичем пражить священиків на те, щоби їх зломати і поставити прірву між ними а народом — чейже не набере прихильности до того епископа, а хиба тільки його ще більше зненавидить. Еп. Богачевський на тім нічого не виграє, а о скільки ходить о наше загально-народне життє, то це справа дрібна і маловажна. На епископа Богачевського нема що звертати великої уваги. Ми ведім свою роботу так, як її досі вели, в тім переконанню, що те, що ми зробимо, буде мати дійсну і тревалу вартість. Будуймо Народні Доми, закладаймо Ситизенські Клюби, розбудовуймо свої організації допомогові, просвітні і політичні, підносім нашу пресу в Америці, підносім патріотичного духа і допомагаймо старому краєви, а тим продовжимо свою національну екзистенцію в Америці та сповнимо свої ідейні зобовязання супроти рідного краю. Ні еп. Богачевський ні теперішня церква того не зроблять, не вже ж для нас повинно бути очевидним, тому не витрачуймо за богато сил на реформу того, з чого для американських Українців і так великого хісна не буде.

С. Дембіцький.

ДРІБНИЧКИ.

Вага кита рівняється вазі 30 слонів або 150 волів. — Одна головка капусти випаровує денно (за 12 годин) 625 грамів води. — Найвища залізниця на світі є центральна залізниця в південно-американській републиці Болівії. Сягає вона на висоту 4880 метрів понад поверхню моря. — Один віл достарчає до 5 кг. екстракту мяса. — Найбільша бібліотека на світі є Національна бібліотека Людвика XIV в Парижі. Числить вона 1,500.000 томів, 350 тисяч летючок, 180,000 рукописів, 300.000 мап, 1,300.000 старих друків і ритовин (образів ритих у міди) та майже 150.000 монет. — Ростини ростуть значно довше як звірята. І так виноград жиє 30 літ, рожа 40 літ, плющ (прочитан) 440, ялівець 510, сосни (смереки, кипариси, ялиці) 300—400 літ, бук 900, липи до 1000, дуби понад 1000, тис напевно 2000 літ (несправджені літа тисів подають на 3000 літ). — Одна пара мух за півшеста місяця (отже навіть не за пів року!) розмножується осьтак:

1.	генерація	2 мухи
2.	„	120 мух
3.	„	7.200 „
4.	„	432.000 „
5.	„	25,920.00 „
6.	„	1,555,200.00 „
7.	„	93,312,000.00 „
8.	„	5,598,720,000.000 „
9.	„	335,923,200,000.000 „

Перед святим Петром у брамі до неба зявився чоловік:

— А чи ти був уже в чистилищі? — питається його святий Петро.

— Ні. Але я був жонатий — може то вистарчає...

— Так, то все одно. Можеш іти до неба.

Зараз за ним зявився інший чоловік і просить святого Петра, щоби впустив його до раю. Коли св. Петро і його спитав, чи був він у раю, той відповів:

— Ні, але ось перед хвилею ввійшов до неба тамтой чоловік, хоч не був у чистилищі.

— Так, але він був жонатий, — сказав святий Петро.

— А я був аж три рази жонатий!

— Ні, для таких дурнів, що три рази були жонаті, райські ворота замкнені! — відрубав святий Петро.

З РОСТОВА ДО КРАСНОДАРУ —

(Шляхами української кольонізації).

—o—

Відомий український публіцист П. Лісовий поміщує в харківських „Вістях" низку вражінь з своєї подорожі на Кубань. Подорож вела через області, заселені Українцями, виданих офіційно на повну поталу русифікації, відірваних від матірного пня, а все таки твердо зберегаючих рідну мову і звичаї. Подаємо першу низку вражінь П. Лісового, поміщену у фелетоні 94 ч. „Вістей":

Лишаю Ростов. Після двох днів похмурої погоди день сьогодня ясний, тільки з Дону віє свіжий вітер. „Тихий" Дон широко розлився, і водяний простір простягся аж ґен-ґен до самого Батайська — кільометрів на 10. як що не більше.

У мене досить чудне самопочуття. Ніби я опинився в ролі якогось не то що „вельможного" (комуніста) але все таки чужоземця. Мене тягне туди, в донські станиці, де я колись прожив без малого рік. Та то мені не подорозі. Шлях лежить на південь — на Кубань. І тому Дон лишається, той Дон, що про нього колись в старовину співали донські козаки:

„У нас, на Дону, живут не по [вашему,
Не ткут, не прядут, не сеют, [не жнут,
А харашо живут!..

А земляки в Ростові, коли я з ними прощався, прохали:

— Так ви, будь ласка, на щот мови нашої напишіть. Чи й справді вона така як і у вас, на Радянській Україні, чи може, дійсно, як нам тутешні Москалі говорять, якась особлива, кубанська чи північно-кавказька!

І я вже з самої стації Ростов вирішив робити мовні спостереження. А щоб не видати, мовляв, себе, я і напустив на себе інкоґніто, вирішив тільки слухати, а самому мовчати. Ось чому для вас і буде зрозумілим те, що я писав вище про „вельможного чузоземця"...

* * *

Потяг оказався набитий до того, що не тільки в купе, а й у коридорах повно. Приставивши до стіни свої речі, придивляюсь публиці. Нічого особливого; робітники, пригородні селяне й селянки, якісь перекупки. Одно купе заняли делеґатки Всеросійського Зїзду Рад; їдуть до Краснодару. Дуже закортіло поговорити з ними, але вирішив дотримати інкоґніто до кінця і... не заговорив.

Праворуч мене стоїть свита курського покрою, ліворуч хлопчик якийсь, а далі кілька дівчат, ніби якимсь чудом переправлених сюди з Полтавщини, — ті-ж на головах хустки, горсетки, черкасинові, простенькі спідниці темного кольору.

Раптом моє вухо вдаряє українське:

— Степане, та кудиж ти поліз? Сідай в оцей о вагон!

Що за чудасія?— думаю собі. Таке можна в нас у Харкові почути, а це-ж Ростов! Однак прислухуюсь. Говорять точнісенько так, як у нас, якщо не краще.

Коли це хтось ззаду гукає;

— Параско! Ти чого розсілася серед дороги? Прийми цеберку!..

Прислухуюсь пильніще, й оказується, що по всьому вагоні лунає українська мова. Ну, точнісенько так, як на наших дачних потягах, коли їдеш на літниско в Мерефу або Деркачі. Пів вагона зайняли, як кажуть тут „хахли" і, ніскільки не думаючи, що вони знаходяться в Рад. Росії, говорять собі, — хай нікому не буде страшно, — ростовською, особливою руською мовою, що дуже похожа на харківську та полтавську говірку. Але, як відомо, та мова у нас зветься українською. Тут цього не знають.

* * *

Проте, звідкіляж тут у Ростові і біля Ростова Українці взялися? Кольонізація ця почалась давно, а викликана вона суто-економічними причинами. Річ у тім, що донське козацтво по своїй соціяльній природі було далеко не однакове. В той час, як козаки з верхнього Дону жили здебільшого бідно, землі у них було обмаль, а земля та була часто непригожа, то „низові" в більшій частині жили заможно. Це вони говорили, що —

„У нас, на Дону, живут не по [вашему,
Не ткут, не прядут, не сеют, не [жнут,
А харашо живут!..."

Землі було багато, землі були вільні, і от сюди з України і сунули переселенці. Осіли вони, можна сказати, під самим Ростовом. На північ по Дону кольонізація не йшла, бо, поперше, там сиділи: суцільна маса козацтва, потім такіж переселенці з центральної Росії. Зате на південь в так званому Прикубанському степу, тут осідали цілі хутори й села, і мабуть важко було іноді сказати, кого більше — козаків чи „інородніх".

Але факт залишився фактом: кругом Ростова повно Українців. А щоб не бути безпідставним, дозвольте офіціяльну справку дати. В Донецькій окрузі (центр Ростов) налічується за даними статбюро 200 тисяч Українців, а шкіл українських на всю цю масу не то 16, не то 20, бо точно ніхто не знає.

* * *

Їдемо далі. Минаємо стації Гайдаш, Койсуч, Каяль. Та сама Каяль, де колись українських князів побили Половці, та сама, про яку писав Шевченко:

Зперед світа до вечора,
А з вечора до досвіта
Летять стріли калені,
Брящать шаблі о шеломи,
Тріщать списи гартовані.
В степу, в незнаному полі,
Серед землі Половецької,
Земля чорна копитами,
Поорана, поритая;
Кістьми земля засіяна,
А кровію политая.

А тепер на пероні дівчатка продають молоко і гукають (теж по „ростовськи", а як хочете по українському):

— Молока, молока! Пятак стакан! Дядьку, беріть молоко!... Свіже, хороше!... Пять копійок стакан!...

„Дядько" випив молоко і йде до вагона. Дівча кричить:

— Ну, як вам, дядьку не стидно! А гроші?

А „дядько" у відповідь:

— Не бійсь, дурна, зараз винесу.

Але я почуваю, що моя арґументація слаба, коли я тут передаю ці слова. Адже відомий чорносотенний архієпископ у 18-му році в Харкові теж обурювався: „Как, чітать евангеліє на малорусском язикє! Не допущу я в церков базарного язика торговок"!

Воно й ми не претендуємо на це. Але гадаємо, що викладати політграмоту (большевицьку теорію) і взагалі грамоту в приростовських селах, звідки оті дівчатка і оті робітники, мовою, якою вони говорять, єй-право, для революції не пошкодилоб!...

Але я все ще собі не довіряю. Дивлюсь у вікно, міркую, факти один з одним порівнюю.

А за вікном степ прослався. Догоряє сонце і небо пурпурне, хмари полумям горять, горять плеси, горить степ. Тихо. Тепло. Вечір.

Степ темніє. А за хмарами місяць блукає і ллє своє проміння — павутиння.

Наш, український, краєвид. На обрію манячать станиці, виднію церкви. Он видно, як воли гарбу тягнуть. Он мелькнуло озеро. Он вибагливо крутиться степова річка...

В кутку коридора молодиця бавить і зацитькує дитину. Дитина плаче, заходиться довгим кашлем. Підходжу.

— Чем больна девочка? — питаю.

Молодиця в тремтячому світлі підводить на мене очі. Відповідає:

— Це не девочка, а хлопчик... А хворе?... Хто його знає? Оце возила до Ростова, дали якесь лікарство. Не знаю, чи поможе?..

— А їдете далеко?

— Та до Кущівки їдемо. Там живемо.

Для мене стає ясніще ясного, яка мова цієї молодиці. Більше навіть і питати нічого.

Потяг мчить далі. Минаємо Кущівку, Кисляківку. З темряви виринають світлі точки. Місто, чи село?

Звертаюсь до чоловіка, що схилився на вікно.

— „Что ето за агні?"

— Тето!... — чорний палець простягається з вікна. — Тето станиця Павловська!..

І знову я міняю „мову" й кажу:

— Та що-ж то: завод чи стація електрична?

Чоловік відповідає:

— Та ні, заводу немає. А оце електричество недавно відкрили!..

Ну, чим не полтавська, або харківська відповідь? Звернітьcя до нашого селянина руською мовою, він вам неодмінно скаже „тето". Заговоріть до нього по українському, він вам скаже „це", „та ні"...

Ні, що не говоріть, а чудна ця якась кубанська мова. Ніби то вона і українська і не українська. Ніби вона кубанська і не кубанська. Не розбереш, до якої мови вона близче. Ніби близча до української. А в тім? „Хто його знає" — як казав один з персонажів О. Вишні, — „Ваш розумним людям, виднiще!".

А чиж воно справді „виднiще"?

* *

До Тихорецької прибуваємо в 11 год. 25 хв. ночі. Звідси потяг повертає на захід прямо до Краснодару. Жалкую, що їдемо в ночі і нічого не можна бачити. В ваґоні всі сплять, і спостережень ні над ким робити.

А дуже кортить подивитись, бо тут уже колія, по справжній Кубані пролягає. Та нічого не вдієш, — прийдеться й самому спати.

Сідаю в куточок і куняю. Зупинка. Витираю спітніле вікно, — гай-гай! Небо сіре, і січе дощик дрібний та густий. Крізь мутний ранок видно зелені лани, чорну ріллю, верби в молодих листочках. Понад колією білим цвітуть якісь кущі. Видно вишні в усьому білому. Нарешті доїхав до справжньої весни.

Знову пливуть стації, лани, садки. В 4 годині 25 хвилин ранку — записую точно в свойому бльокноті, — потяг підходить до дебаркадеру стації Краснодар. Уява притуплена. Сідаю на віз, а думка: Спати, спати!...

21-IV—27. Краснодар.

П. Лісовий.

Між приятельками.

— Уяви собі, Марійко, вчора заскочила я мого чоловіка, як цілував служницю. Мусів за кару мені добре заплатити. Я не дала скорше перепроситися, аж поки не купив мені гарний капелюх.

— Ну, але служницю ти певно зараз відправила?

— Ще ні, — бо, бачиш, я хотіла би ще, щоби купив мені гарну балеву сукню.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

З концерту на Рідну Школу.

Товариство ім. Івана Котляревського в Шикаго урядило дня 15-го мая 1927 концерт в честь Тараса Шевченка в церковній галі на Борнсайд. Хор того товариства під управою п. П. Юндака був головною точкою програми того конецрту. Але були й другі цікаві точки як декламації, соля і реферат п. Тимочка. Треба зазначити, що Товариство ім. Котляревського цілком безінтересовно урядило той концерт, лише з патріотичної понуки, щоби просвітити менчого брата. Через те належиться тому Товариству щира подяка від тих, котрі зрозуміли і оцінили ту посвяту і зложили з нагоди того концерту добровільні жертви на Рідну Школу в сумі $25.00. А то: п. Ю. Небор $5.00; по $1.00 жертвували: І. Тихонький, І. Мельник, П. Бабяк, Дзюрдзевич, М. Глушак, Маф. Михайлович, І. Баран, І. Жеребняк, С. Гнат, Й. Скочипець, О. Бобик, Н. Подлецкий, Юлія Небор, Йосифа Жеребняк; по 50 ц.: Н. Ерій, Й. Угрин, П. Волчко, Н. Міхалко, Н. Лазука, А. Овад. А $3.00 дрібна офіра. Разом $25.00, що на таку заспану громаду як Борнсайд есть красна признака.

Гроші вислано до Обєднання.

о. Йосиф Дженджера.

КОГУС, Н. Й.

Тиждень збірки.

На поклик Українсько-Американського Горожанського Клюбу переведено в нашій громаді „тиждень збірки" для політичних вязнів і інвалідів. Розпочався цей тиждень зборами в Клюбовім льокали. Тут відразу розпочалась властива збірка і зголосились добровільно колектори. Були то слідуючі: Н. Заблоцький, предсідатель громади, Д. Мричко, секр. клюбу, Л. Ґеля, ветеран американської армії і М. Петрик, бувший делеґат на церковний конгрес в Филаделфії.

На Великдень наш парох о. І. Шуховський мав проповідь про наш Рідний Край а коли заговорив про насильства над політичними вязнями, про злиденне життя наших інвалідів, то весь нарід в церкві плакав. Отець парох підніс, що нашим обовязком є прийти з помочю тим нещасним жертвам за волю українського народа.

Тому нехай в нашій громаді не буде ні одного члена, щоби не зложив хотьби найменьшої жертви на ту ціль.

Переведена збірка принесла разом 95 долярів і як на нашу громаду, то це надзвичайно богато.

Суму цю вислано до Обєднання в Филаделфії і призначено по половині на політичних вязнів і інвалідів.

Це вже третя збірка від осени в нашій громаді. Перша зі свята Першого Падолиста виносила $83.00; друга з коляди на Рідну Школу і Просвіту поверх $100.00, а це вже третя збірка. Честь невеличкій українській громаді в Когус за ті щирі жертви в часі „тижня збірки", честь, — а в імени наших мучеників і інвалідів щира подяка о. І. Шуховському за щирі слова заохоти, як також нашим чесним громадянам: Н. Заблоцькому, Д. Мричкови, Л. Ґелі і М. Петрикови, за щиру працю, якої вони доложили в часі збірки.

Жертви зложили слідуючі:

П. Ракочий $5.00; о. І. Шуховський $3.00; по $2.00: О. Лесьняк, Д. Зальопаний, М. Галащин, І. Завуляк; по $1.50: С. Фіялка, К. Варениця; по $1.00: Н. Заблоцький, М. Петрик, О. Мазуля, Л. Апостол, Д. Мричко, В. Любянецький, П. Дзямба, Й. Дзямба, М. Говікович, В. Хамуляк, М. Барабаш, Т. Ґрацонь, І. Барна, І. Роман, І. Столяр, Н. Назарко, С. Палка, М. Чубак, Л. Ґеля, М. Мазуля, О. Клубко, Л. Стокман, М. Ребець, Ю. Дудчак, Ф. Шаршанович, І. Коба, А. Бабяк, К. Сеньчук, П. Кобаса, Д. Орищак, А. Дмитерко, Ю. Мазуркевич, М. Барабан, І. Бобрівець, Б. Жмуд, Й. Лозинський, З. Колосовська, А. Мазурик, В. Партак, Гр. Базар, Гр. Недільський, В. Станько, В. Копча, М. Мазур, В. Повrозник А. Афінович, І. Ґеля, П. Столяр, К. Заблоцька, М. Мазурик, І. Колосовський, В. Сташко, В. Копча; по 50 ц.: Н. Тиньо, П. Шведа, Т. Кавч, І. Гаврон, А. Ковальчик, М. Палка, Т. Павелчак, М. Апостол, Г. Габура, Т. Малецький, А. Палка, Д. Вихованець, І. Палка, Аф. Костик, В. Михайлішин, П. Задра, Іг. Федорко, Ю. Ґончарик, А. Ковтко, П. Жмуд, Д. Завійський, І. Дзямба, М. Вихованець, І. Недільський, Афт. Афінович, Н. Депутат, Д. Посідь, Т. Стрижінь, Л. Копча, В. Стах, П. Нищот, А. Лучковець, Н. Муляр, П. Ґуреш; по 30 ц.: Ст. Каспер, С. Смітник; по 25 ц.: П. Кавка, І. Дзямба з УГА, І. Вацман, Е. Михайляк, Л. Ядлош, Т. Сорока; Ф. Гринчишин, М. Костик, В. Ґабреля, Й. Ґабреля, Гр. Федорчак, С. Ґлушко, М. Копча, І. Ґлушко, А. Ґлушко, М. Олійник, І. Кречковський, Й. Кучма, Іг. Виннічок, Ф. Богуш; Н. Виннічек 15 ц.

Разом $95.00. **Д. З.**

МУЗИЧНА ТРАДИЦІЯ І ТРАДИЦІЙНА МУЗИКАЛЬНІСТЬ

Люблю вертатися думкою в старі добрі часи:

Празник. На приходстві як у вулику: повно і гамірно. Гості недавно встали від вечері і ще не знають, що зі собою зробити.

Мало-помало всі сходяться в „сальоні", бо цеж, так сказатиб, столиця всіх кімнат приходства.

Під стінами розміщується тяжка вага: старші їмосці і ще старші декани. Фотелі і канапи запримічують з острахом, що вони рішучо за слабі і за делікатні до виповнювання свойого обовязку.

На середині сальону гурток людей, молодих і певних себе. Це „укончавші" богослови, правники з іспитами, а навіть один з докторатом. Балакають спокійно і не за голосно, а так, щоб у другій кімнаті було чути.

При дверях на веранду збиті в гурму матуристи, кілька „осьмаків" і молоді „академіки" — себто студенти університету. Говорять шепотом, хоч стараються бути відважні і голосні.

Біля фортепяну і в його околиці — молоде жіноцтво. Дві з них переглядає памятник і захоплюється „поезіями" одного нещасного народнього вчителя, що любився в... деканівній. Інші перекидають ноти на етажерці, стараючись по змозі сказати пару слів про кожного з „тих на середині".

Деканівна розмріяно вдарила кілька тонів на фортепяні.

В кімнаті відразу стихає гамір, як під чародійною паличкою.

— Панно Олю, панно Олюсю, панно Люсю! — летять прохання з усіх кутків. — Заграйте щонебудь. Ви так прекрасно граєте...

Панна Оля відскакує від фортепяну як попарена і соромливо ховається між товаришок.

Тоді всі до її мами:

— Пані добродійко! Нехай пані добродійка попросять...

Пані добродійка перепливає кімнату і по великих закляттях, просьбах і напімненнях панна Оля дається намовити та сідає до фортепяну.

— Слухаємо, слухаємо!

— Пст! Пст! Прошу тихше!

Починається гра. Спершу несмілива, обережна, соромлива якась, а далі щораз сміливіща, живіща, більщ бравурна.

Рівночасно з грою панни Олі починається так само і розмова: спершу півловами, півустами і півголосом, а далі — мов вода на лотоках — аж шиби дзвенять.

— Знаєте, пані! Чогось мої корови перестали доїтися..

— Отче сусідо, як там ячмінь?...

— Пані знають оттого високого з довгим носом? Кажуть, що він щойно по першім іспиті.

Тра-ра-ра-ра, бала-ла-ла-аа, вур-вур-вур... аж любо!...

Саме в цім місці, коли балачка дійшла в однім кутку до квочок „Брамапутра", а в другім до сементальської раси коров — панна Оля кінчить могутнім акордом якусь-там сонату, прелюдію, чи інший „опус".

Як листя осінню сипляться оплески, оклики захоплення і подиву.

— Чудово!

— Чудесно!

— Чудно!

— Браво!

— Славно!

— Знаменито, пане дію!...

Знову оплески і знову вигуки...

Панну Олю просять грати ще і ще і ще.

Панна Оля грає і... перервана розмова котиться далі, „мовби ніколи нічого"...

Люблю вертати думкою в старі давні часи тим радше, коли нові хоч чимнебудь нагадують мені їх.

Був я недавно на концерті Бережницького.

Хотів послухати знаменитої гри відомого челіста, але не довелося.

Щораз залітали в мої вуха слова сусідів, сусідок, далеких, дальших і найдальших, що балакали про все: від політики до підвязок, стихаючи тільки на... перервах.

Цікаво, що голоснійші і більш балакучі були молодші. Це вказувалоб на дуже відрадне явище: молодь зрозуміла вагу традиції і відновляє її.

Тільки пробі! Відновляйте її на домашніх концертах, а не на прилюдних, де ґрають артисти і де кождий платить за свої вуха.

Галактіон Чіпка.

АКУЛИ, ЩО НЕ ХОЧУТЬ ЇСТИ ЧОРНИХ ЛЮДЕЙ.

В Червонім морі, а передовсім у пристані Джібуті жиє богато акул (риб-людоїдів). Але ті акули мають дивний смак. Чорних тубильців вони ніколи не нападають. Коли туди перепливає корабель, хлопці тубильців кидаються у воду, співають і виловлюють із води дрібні гроші, які їм чужинці нарочно кидають у море. Один корабельний офіцир розказує, що в пристані Джібуті скочив із корабля один подорожній щоби доплисти до берега. Не відплив був іще від корабля навіть трицять кроків, а вже окружили його акули. Тому ніхто з білих не купається там у морі; зате чорні не бояться зовсім і пливуть на стрічу кораблеві цілу милю.

ПОЖИВНА ВАРТІСТЬ ЯРИН.

Мішана пожива, себто з мяса, ярин, мучних страв і овочів є найвідповідніша для здоровля орґанізму. Але щоби таке відживлювання було успішне, слід так уложити ті страви, щоби не перетяжувати органів травлення і не ставили за великих вимог для нирок, утроби і т. д., що могло би викликати недуги переміни матерії. Бо, з того походять ниркові недуги, цукрова хороба, ревматизм і інші. Тому не слід їсти за богато мяса, бо то витворює в орґанізмі вбийчі токсини, але також не ялось перетяжувати жолудка солодощами, леґумінами і т. п. Зате богато місця на їдальнім столі повинні ми призначити для ярин і овочів, а то тому, що вони мають богато відживних солей і вітамінів. Передовсім поручається сиру, зелену салату, сирі овочі, шпінак, помідори, моркву, салєри і т. п. Але при цьому слід звернути увагу на зміну, яку в новочасну кухню повинні ввести новочасні гиґієнічно-лікарські досліди. Отже стверджено, що варення, а тим більше довге варення, шкодить поживности страв. Занадто довге варення ярин вбиває найцінніші складники поживи. А торкається це не лише ярин, але також мучних страв, каш, овочів. Конфітури і леґуміни, а також торти і тісточка є фальшивою частю поживи. Радше треба би їсти всі їх складники окремо, наскільки можливо, сирі. Тому краще є зїсти сире яблоко чи грушку, ніж у мармеляді чи леґуміні, а таксамо сирі горіхи чи міґдали, сиру капусту і помідори, на-пів сирий риж, кашу, і мучний ґрисік, а замісць тісточок грубо-мелену муку в разовім хлібі, помащенім маслом. Узагалі всі страви в найбільше первісній формі.

ЯК ТРЕБА ВАРИТИ МОЛОКО.

Хибна є думка, що молоко треба варити дуже сильно, щоби аж „збігало". Противно, молоко як купимо чи як видоїмо, передовсім літом, зараз треба переварити, але не варити занадто довго. Вистарчить, коли поставлене на вільнім огні, дійде до температури, коли на поверхні зачинають творитися бульки, а посередині молоко трохи підноситься. Тоді молоко треба зараз відставити і найліпше перелити до иншої посудини. Підчас варення мішати молоко деревляною ложкою, лише на те призначеною. Так варене молоко буде аж до споду однакове, бо частки товщу розділюються рівномірно на все молоко. Таке молоко є також богато смачніще, ніж молоко довго варене. Але хто любить „кожушок", або коли молоко має лишатися на другий день, то вже треба його довше варити, для стерилізації. Але що таке молоко зискує на тревалости, то тратить на смаку.

Вершок розсіяности.

Жінка лікаря (до приятельки): Мій чоловік дуже розсіяний.

— **Приятелька:** Чи дійсно так?

Жінка лікаря: Бо подумайте лише собі. Як ми при шлюбі обмінювалися обручками, він узяв мене за пульс і каже: „Прошу, покажіть мені язик!"

Учителька читала дітям казку про „Смерть курочки, що потайки зіла велике зерно гороха і з того згинула", а потім навязуючи до казки сказала таку мораль: „За такі вчинки все наступає кара. Приміром, дитина захоче крадькома попоїсти собі в спіжарні цукру чи якихось ласощів, а зїсть трійку на миші, або тарілка впаде на землю, зібється і зрадить дитину, мати зараз увійде..." На це один, видно досвідчений, ласунчик каже: „Але часом таки вдасться!"

ГАРКАВЕНКО В ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

На просьбу любимців спорту в Провіденс, Гаркавенко буде боротися там у вівторок, 7-го червня в Емпаєр театрі. Се буде послідна боротьба Гаркавенка в Провіденс. Радимо всім нашим землякам прийти та подивитися, як Гаркавенко бореться. Борба буде аж до побіди. Кромі него будуть боротися ще другі борці. Приїздом Гаркавенка до Провіденс усі заінтересувалися і богато Українців з доокoличних місцевостий збираються приїхати та побачити, як Гаркавенко кладе всіх на лопатки.

Молодій, бо щойно 26-літній, жінці помер чоловік, що вже мав 67 літ.

— Як ти могла рішитися вийти за такого старого? — питається товаришка.

— Я мала до вибору між двома такими старими, то я вибрала старшого!

Арне Ґарборґ.

ЛЯРС З ЛІЯ

Він не є з тих, що лише подумав — так тобі зараз і зробив — о, ні!

Якщо й знадеться яка робота, наприклад, пошиття на клуні, котре вимагає негайного полагодження — він мусить поперед усього добре в тім роздивитися.

— Подивимося, подивимося — каже Лярс з Лія. І дивиться, дивиться — докладно й довго.

Коли здається йому, що він вже доволі надивитись, каже сам собі: — егеж, треба буде якось зібратися й... поміркувати над тим!

І починає міркувати. Таким чином думає рік або й два. Позіхне нарешті й промовить: Га! Отже таки треба буде незабаром подумати... щоб взятися до того.

Думає взятися до роботи. Думає довго... так довго, поки не стане — що в цьому році вже запізно. Егеж — треба буде на слідуючий рік взятися до праці — каже, потягаючися.

Настав слідуючий рік. Виходить на дах оглянути й вирішає, що це вже мусить статися обовязково.

— Хай чорти все беруть, а таки мусить бути! — кляне Лярс. Не витримає довше. До щенту зіпсутий. Ціла клуня зогние. Сіно цілком збавиться. Сіно нищиться кожного року, так довше не може бути. Мусить мати в порядку, хто не хоче свого втратити!

Ухваливши таку постанову, відпочивав три тижні. Не слід поспішати — подумав — все в свій час...

Прийшов нарещті понеділок, в який ранком мав взятися до праці.

Але чи бачив хто щонебудь подібне?

Як він міг так довго спати!

Певно, не цілком здужав того дня...

Не клеїться людині робота, не в час почата. — Еге-ж, таки нема ради! Треба зачекати до завтра... або може до иншого дня. Бо, дивна річ, якось чудно йому починати велику роботу з вівтірка. Адже-ж то не будь яка праця!

У четвер зірвався в осьмій годині рано: треба мати весь день попереду, коли хочеш щось зробити. Ех, потягається, позіхає. Вдягнув штани, позіхнув два рази й підійшов до вікна подивитися, як на дворі.

— Гм... щось не гаразд сьогодня з погодою. Не можна вгадати, що день принесе. Справді невідомо, що може бути. Треба пильнуватися. Не був би він Лярсом, колиб попереду не роздивився добре!

Взув одного чобота. Береться до другого, а від часу до часу поглядає у вікно.

Нарешті вийшов і зазирнув до своєї шкапи. Упоравши її, вернувся до хати підкріпитися. — Адже-ж це необхідне. — З порожнім шлунком не дуже то й попрацюєш — їсти треба, зробив висновок.

На останку покінчив і з їжою. Тепер ще таку люльочку. Не подоба братися до великої роботи, не запаливши люльки.

З дишені в камізельці витрусив трошки тютюну. З піховки витягнув складанчика. Відшукав дошку для різання тютюну, сів з нею під піччу й взявся до роботи. Набив люльку, взяв щипці, розворушив у печі жар і взяв невеличку палаючу головешку.

Хоче затягнути. Не тягне... очевидно люлька забилася. Отже пробує, чистить. Вилазить на стрих по довгу стеблину й проштовхує. Набив люльку знову й помалу, обережненько знову знайшов тліючу жарину й пробує. Тепер чудово. Пакає з задоволенням. Сидить і пакає добру хвилину — мусить вивітравити. Поглядає також від часу до часу, як там з погодою.

Тимчасом по хоті товчеться баба в сорочці й спідниці з розпатланим волоссям.

— Якось непевно на дворі сьогодня — каже — не дуже-б ти зрадів сьогодня дощеві.

Лярс пакаючи, потакує головою.

Вийшла й знова вернулась. Сновигаючи по хаті, зазирнула до шафи, старої ґарної шафи, прадідівської, в котрій було написане речення з біблії: „Благословення Боже збагачає дім без праці".

Підходить до вікна й виглядає. Таки здається їй також, що небо сьогодня якесь підозріле.

— Адже-ж ти нічого такого не маєш робити, щоб тобі так спішно було — каже — не втече тобі нічого... до осени далеко, а хто не зважає на погоду, може шкодувати... Попереду напийся кави, добре?

Налила чоловікові філіжанку й вийшла. За хвилину вернулася, покопирсалася щось біля печі, докинула в огонь дерева і закінчила: А коли вже тебе так пече те, то десь знайшлася-б і в хаті робота.. хоча-б і те відерце, що ти його так довго мав лагодити... міг би й сьогодня зробити. Дівка нарікає, аж надокучило вже.

— А ви тільки одну пісню знаєте! — буркнув, пакаючи.

Однак вийшов, баба зміркувала, що йде до комори за ріжним знаряддям. Незабаром вернувся з молотком, обценьками, ножем і цвяхами.

— Ну, давай сюди те твоє відро! Не зможу спокійно взятися до праці, доки ти не матимеш свого відра.

Баба вибігла з підскоком.

Коли кінчив відро, година була така пізня, що не варто було вже починати роботу поза хатою... Ну й дивітся-ж!... Га, побачимо, яка то завтра буде погода!

Вранці падав дощ. Слідуючого дня година була певна, але то була субота, а хто-ж в такий день розпочинає таку велику роботу?

У неділю відпочив собі Лярс таки порядно. Бо-ж таки завтра то вже напевно муситься то зробити.

Але... У понеділок вранці пригадав собі, що мав іти до Ґардом перебалакати про вівцю, котру мав узяти на осінь. Дивіться-ж, людоньки, що цілком йому те якось могло вилетіти з голови!...

Пошкандибав туди й сидів довго, розмовляючи про погоду й инші речі, а потім нарешті визнав відповідним виявити ціль свого приходу. Полагодив отже й справу з вівцею, а під вечір опинився в дома.

— Чи бачив хто! І знову день минув! — каже здивований Лярс з Лія.

На другий день, минувши подвіря, вийшов на шлях, йдучи до своєї роботи. Коли раптом переїхала йому дорогу бричка. Хто-б то міг бути?

— Чи то часом не солтис, а з ним селяне з Утігорда... що до біса!..

Солтис задержався й привитався. Куди збирається й пощо? Описувати за податки?

— А до ста чортів! До щенту вилетіло з голови йому! — каже Лярс.

— О, віддавна — відповів солтис.

— Дивиться-ж! — мурмотів здивований Лярс. Отже на сьогодня відклав роботу.

Слідуючого ранку встав у поганім настрою. З нічого, нічого й не буде, доки не піде на село й не переконається, що знайдеться хтось, хто-б йому позичив гроші на податок.

— Ну й бачив хтось щось подібного! — сказав Лярс, чухаючи потилицю. Наче завязано!

А до входячої баби сказав:

— А таки вже буде по твойому — доведеться з клунею зачекати до осени.

— Але — додав злісно — наче-б мені що перейшло дорогу: просто хоч утікай в Америку.

Пер. Д—рич.